

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA LẠI MÔN NGỮ VĂN KHỐI 10 NĂM HỌC 2025 – 2026

A. Lí thuyết

1. Đọc hiểu:

- Nắm kiến thức về thể thơ, các biện pháp tu từ(ẩn dụ, so sánh, điệp...) và nêu hiệu quả nghệ thuật
- Nắm kiến thức về ngôi kể, điểm nhìn, chủ đề, kết cấu...trong tác phẩm truyện
- Nắm các phương thức biểu đạt, thao tác lập luận trong văn nghị luận
- Nắm chủ đề, nội dung chính, thông điệp, bài học rút ra từ văn bản

2. Viết đoạn:

- Đảm bảo hình thức đoạn văn, dung lượng khoảng 200 chữ
- Rèn luyện kỹ năng viết đoạn nghị luận văn học(thơ, văn xuôi): nêu tác giả, tác phẩm, làm sáng tỏ nội dung, nghệ thuật và đánh giá
- Rèn luyện kỹ năng viết đoạn nghị luận xã hội: nắm cách sử dụng các thao tác nghị luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận, bác bỏ. Thể hiện được nhận thức và hành động của bản thân liên quan đến vấn đề nghị luận.

3. Viết bài

- Đảm bảo kết cấu của một bài văn nghị luận: gồm 3 phần mở bài, thân bài, kết luận; dung lượng khoảng 600 chữ
- Rèn luyện kỹ năng viết bài nghị luận văn học(thơ, văn xuôi): nêu tác giả, tác phẩm, làm sáng tỏ nội dung, nghệ thuật và đánh giá
- Rèn luyện kỹ năng viết bài nghị luận xã hội(nghị luận về bản thân):
 - + Mở bài: Trình bày trực tiếp mục đích của bài luận hoặc nêu thông điệp chính của bản thân
 - + Thân bài: Thể hiện suy nghĩ, đúc rút về cuộc sống từ những sự kiện có thực mà mình trải qua: có thể sắp xếp các sự kiện theo trật tự thời gian hoặc theo mạch suy nghĩ
 - + Kết bài: Nhắc lại những điểm chính trong bài viết, nêu lên suy nghĩ, bài học từ những trải nghiệm của bản thân, kêu gọi hành động, gợi mở suy nghĩ cho người đọc

B. Thực hành

Đề 1

I. ĐỌC HIỂU (5.0 điểm)

Đọc văn bản:

(Lược dẫn: Vào dịp hè, nhân vật “tôi” 12 tuổi và bé Vin 7 tuổi rủ nhau đi bẫy cò. Hai anh em làm cái bẫy là cái vòng tròn có đặt sẵn thòng lọng và chọn môi cá cò đặt trong...)

(...)

Tôi và bé Vin vẫn áp sát xuống đất mặc dù quanh chiếc bẫy vắng tanh vắng ngắt. Đàn cò trắng ăn no đang rủ nhau tắm. Trời về chiều nhưng vẫn hầm hập hơi nóng bốc lên từ mặt ruộng. Bé Vin thắm mệt, mặt đỏ lừ. Đúng lúc tôi quyết định tháo bẫy thì trên trời sà xuống hai mẹ con nhà Cò Bợ. Giống Cò Bợ vốn thật thà thô kệch chứ không lịch lãm, tinh ranh như họ hàng cò trắng. Vừa thoáng thấy con cá cò, mẹ con Cò Bợ đã mừng rú. Cò Bợ con lao vọt lên trước, gần như nhảy vào giữa vòng thòng lọng. Vút! Chiếc cần tre bật nhẹ cùng tiếng reo của tôi và bé Vin:

- Sập bẫy rồi!

Tôi nắm tay bé Vin chạy thục mạng về phía con vật đang vỗ cánh bành bạch. Cả đàn cò trắng bay vù lên, kêu náo loạn. Cò Bợ mẹ bay thấp hơn, đầu đón gào to: “Cứu con tôi với!...”. Trong khi đó Cò Bợ con bị sợi cước thít vào cổ giẫy giụa tuyệt vọng. Thấy chúng tôi, nó vùng bay lên và ngay lập tức lại rơi bịch xuống, toàn thân bê bết bùn. Nhìn cảnh đó bé Vin bỗng tái mặt, đầu gối dúi vào nhau. Tôi đành vào tháo bẫy một mình. Tiếng con cò mẹ càng gào thảm thiết. Cò Bợ con chừng đã mệt, hai cánh áp xuống đất, mắt lóe lên như hai giọt nước, sợ run cầm cập. Đến lượt chân tôi muốn khụy xuống. Tôi thấy rõ tiếng van xin của Bợ con: “Tôi van cậu! Cậu cũng là trẻ con, cũng có lúc đại dột. Tôi xin cậu”. Chắc nó đang nghĩ đến mẹ nó. Đêm nay mẹ nó sẽ khóc hết nước mắt. Rồi chỉ vài hôm nữa thế nào cũng thấy xác một con Cò Bợ mẹ chết ử rử vì mất con. Tôi không kịp nghĩ gì cả, ngồi thụp xuống, gỡ nút thòng lọng rồi ôm con vật tung bổng lên trời. Thoạt đầu Bợ con loạng quạng bay như diều đứt dây. lát sau nó lấy lại được tư thế và hai mẹ con nó đều nhau bay về phía làng.

Cả tôi và bé Vin đều ngửa cổ nhìn theo cho đến khi đàn cò chỉ còn lại như những chấm đen in lên hoàng hôn đỏ rực.

Bé Vin, mặt vẫn tái mét, im lặng bước theo tôi. Bỗng nó ngồi thụp xuống, khóc òa lên. Tôi phải dỗ nó:

Vin giận anh à?

Nó nói trong tiếng nức nở:

Con cò... sẽ gãy cổ mất... Thế nào mẹ nó cũng đánh nó vì tội đại dột... Hắc! Hắc...

Tôi phải cam đoan với bé Vin con cò chỉ hơi đau, nó mới chịu nín. Nó bám tay áo tôi, vừa đi vừa quệt nước mắt.

Từ hôm sau, cứ chiều đến, chúng tôi tìm một bãi cò nằm chờ từng đàn chim trở về. Thịnh thoảng bé Vin lại đứng ngẩn người, lo lắng nhìn hút theo một con chim lạc bầy, vừa chấp chới bay vừa kêu thảm thiết.

(Tạ Duy Anh, trích Bẫy cò, theo <https://www.qdnd.vn>, 13/09/2007)

Chú thích

(1) Tạ Duy Anh sinh năm 1959, quê ở Hà Nội. Ông là cây bút trẻ trong thời kì đổi mới. Ông có sở trường viết về tuổi thơ và truyện dành cho thiếu nhi. Một số tác phẩm tiêu biểu của ông: “Bước qua lời nguyện”, “Lão Khổ”, “Thiên thần sám hối”, “Con đé ma”,...

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1(0.5 điểm). Xác định lời người kể chuyện trong câu văn in đậm của văn bản.

Câu 2(0.5 điểm). Chỉ ra 02 từ ngữ, chi tiết miêu tả Cò Bợ con khi bị sập bẫy trong văn bản.

Câu 3(1.0 điểm). Việc sử dụng ngôi kể thứ nhất trong văn bản có tác dụng gì?

Câu 4(1.0 điểm). Nêu ý nghĩa của chi tiết: “*Từ hôm sau, cứ chiều đến, chúng tôi tìm một bãi cò nằm chờ từng đàn chim trở về. Thịnh thoảng bé Vin lại đứng ngăn người, lo lắng nhìn hút theo một con chim lạc bẫy, vừa chấp chới bay vừa kêu thảm thiết.*”.

Câu 5(2.0 điểm). Câu chuyện của nhân vật tôi và bé Vin gợi cho anh/chị suy nghĩ gì về ý nghĩa của việc sống chan hòa với thiên nhiên (trình bày khoảng 5-7 dòng)?

II. VIẾT (5.0 điểm)

Từ trải nghiệm của bản thân, anh/chị hãy viết bài nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về vấn đề: ***Ý nghĩa của việc thay đổi chính mình.***

Đề 2

I. Đọc hiểu (5,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi :

...*Tâm vội vã bước mau. Trước đình, sân gạch rộng đầy bóng tối và yên lặng; con sấu đá vẫn phục yên trên bệ ở ngoài, hình dáng quen thuộc quá. Bỗng cô dừng lại; cô suýt va phải một người ở ngõ rẽ ra. Người kia cũng tránh sang bên, sát vào hàng rào. Nhưng Tâm nhận ra ngay: - Bác Mỹ đấy ư? Đi đâu mà tối thế? - Người kia tiến một bước, nhìn tận mặt: - Ai? A, cô Tâm, cô đi chợ về.*

Tâm đã bước xa rồi, hàng tre vì vút thêm, trời lại lấm tẩm mưa lạnh rơi xuống mặt. Cô đi qua nhà bà cụ Nhiêu rồi về đến ngõ. Cánh cửa gỗ chưa đóng. Cô xoay đầu tròn gánh đẩy cửa rồi bước vào. Tất cả cái tối tăm rét mướt, và cánh đồng hoang vắng cô để lại ở ngoài. Đây là nhà rồi. Mùi phân trâu nồng ấm sặc ngay vào cổ; thoáng qua, cô nghe tiếng chân trâu đập trong chuồng. Con Vá thấy động sủa lên, rồi chạy lại vấp vào chân quần quýt. Trong nhà mấy đứa em reo: - A, a! Chị Tâm đã về [...]

Bữa cơm ngon lành quá. Tâm ngồi ăn dưới con mắt hiền từ và thương mến của mẹ. Các em cô quây quần cả chung quanh, hỏi chuyện chợ búa của chị. Tâm ngắm

nghia các nét mặt xinh xẻo, những con mắt thơ ngây lóng lánh dưới mái tóc tơ của các em: cô thấy lòng đầm ấm và tự kiêu, lòng người chị chịu khó nhọc để kiếm tiền nuôi các em ăn học [...]

Tâm biết mình xinh nhất chợ. Bọn con trai cứ hay quanh quẩn chỗ cô ngồi và buông lời chòng ghẹo. Nhưng cô không để ý: Tâm thấy vững vàng ở giá trị và lòng cao quý của mình. Nàng đã đảm đang nuôi cả một nhà, với lại, trừ phi là cô gái hư không kể, còn ai ở địa vị nàng cũng phải tảo tần buôn bán như thế. [...]

Sáng sớm hôm sau, trong gió bắc lạnh, Tâm đã mở cổng gánh hàng lên chợ. Sương trắng còn đầy ở các ngõ trong làng; mùi rom rác và cỏ ướt thoang thoang bốc lên, mùi quen của quê hương và của đất màu khiến Tâm thấy dễ chịu và thêm can đảm. Nàng rảo bước cho mau chóng đến chợ.

Cái đòn gánh cong xuống vì hàng nặng, kiu kịt trên mảnh vai nhỏ bé theo nhịp điệu của bước đi. Chịu khó, chịu khó từng tí một, hết bước nọ sang bước kia, cứ thế mà đi không nghĩ ngợi. Tâm thấy ngày nay cũng như mọi ngày, ngày mai cũng thế nữa; tất cả cuộc đời nàng lúc nào cũng chịu khó và hết sức, như tấm vải thô dệt đều nhau. Có phải đâu chỉ một mình cô; trong những lũy tre xanh kia, bao nhiêu người cũng như cô, cũng phải chịu khó và nhọc nhằn, để kiếm tiền nuôi chồng, nuôi con, nuôi các em. [...]

Ngày về nhà chồng, Tâm buồn rầu không thiết gì trang điểm. Nàng gọi các em vào trong buồng để từ biệt: Lân và Ái nín lấy cổ, Tâm quán quýt không muốn rời ra. Nàng âu yếm dặn dò: - Các em ở nhà chịu khó ăn học nhé, đừng để cho thầy u phải phiền lòng. Rồi tháng tháng chị sẽ gửi tiền về cho các em tiêu [...]

Về nhà chồng được vài hôm, Tâm lại phải đi bán hàng ngay để khỏi mất mảy phiên chợ tết. Nhà chồng nàng cũng nghèo, nhà cửa không có gì. Cậu Bài dạy học trong làng được dăm bảy đồng bạc lương. Bao nhiêu việc chi tiêu trong nhà lại trông cả vào mình nàng.

Bây giờ gánh hàng trở nên nặng quá trên đôi vai nhỏ bé. Chiếc đòn gánh càng cong xuống và rên rí. Ngoài giang sơn nhà chồng nàng phải gánh vác, Tâm lại còn lo sao kiếm được đủ tiền để thêm cho các em ăn học. Trong sương muối sớm rét và giá lạnh, nàng đã phải bước ra ngõ để đi chợ rồi. Trên con đường mấp mô và đất rắn, Tâm bước những bước nhỏ và mau. Đời nàng lại khó nhọc và cố sức kế tiếp nhau [...].

(Trích “*Cô hàng xén*”, Truyện ngắn Thạch Lam,
NXB Văn hóa Thông tin, 2007)

Câu 1(0,5 đ). Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản?

Câu 2(0,5 đ). Theo đoạn trích, khi ngắm nghía nhìn các em Tâm thấy lòng thế nào?

Câu 3(1,0 đ). Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong câu văn sau: *“Tâm thấy ngày nay cũng như mọi ngày, ngày mai cũng thế nữa; tất cả cuộc đời nàng lúc nào cũng chịu khó và hết sức, như tấm vải thô dệt đều nhau”*.

Câu 4 (1.0). Từ nhân vật Tâm trong đoạn trích , hãy trình bày suy nghĩ của anh / chị về người phụ nữ Việt Nam?

Câu 5. (2.0). Anh (chị) hãy viết một đoạn văn (khoảng 8-10 dòng) phân tích tình cảm của nhân vật Tâm giành cho các em và gia đình trong đoạn trích trên.

II. VIẾT (5.0 điểm)

Anh (chị) hãy viết 1 bài luận bày tỏ quan điểm của mình về niềm đam mê (sở thích) của bản thân .

Đề 3

I. PHÂN ĐỌC HIỂU (5.0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Nhà tôi có bốn người.

Cha tôi thế hệ 5X, chóng già. Hơn nửa thế kỉ có mặt trên đời thì bốn mươi năm cha mặc áo nhà binh, cầm súng và xa nhà. Mẹ thế hệ 6X, sinh sau cha hơn một giáp, luôn chịu cảnh xa chồng. Chị Mai tôi thế hệ 7X đã gần ba mươi tốt nghiệp đại học, chị đi làm cho một doanh nghiệp Nhật Bản, suốt ngày ăn cơm tiệm.

Tôi, thế hệ 8X, mười chín tuổi, tốt nghiệp phổ thông hạng làng nhàng, thi vào đại học hai lần đều trượt. Sống theo ý mình luôn là cảm hứng thường trực và tự do muôn năm. Sống tự do theo ý thích, tôi suốt ngày chơi bời, đàn đúm. ...đầu tóc thì đổi kiểu xoành xoạch, hết nhuộm hoe hoe vàng lại hấp màu lông chuột.

Cha khoác ba lô về hắt nhà, nghỉ hưu. Một ba lô quân phục màu phân ngựa. Hai đôi giày đen một cũ một mới. Một mũ kê pi. Chín cái huân, huy chương đồ rục, vàng chóa. Một đôi dép đúc mòn vẹt gót. Nghe nói cha cất giữ từ hồi ở Trường Sơn. (...) Đến tận lúc về, con bé bạn tôi còn chưa hết hãi:

– Khiếp! Ông già mà ghê quá. Hỏi tao mà cứ như mật thám hỏi cung các chiến sĩ cộng sản trong nhà tù đế quốc thực dân ấy.

– Bố tao nghiêm thế. Nhưng mà thương vợ con và mọi người lắm.

– Tao ghét thích kiểu thương ấy. Bạn sau nếu có chuyện gì tao với mày ra quán cà phê cho tiện.

Cánh cổng khép lại. Tôi mang theo nỗi ám ức của thằng con trai mới lớn.

– Cha cứ làm kiểu này thì con hết bạn, hết chỗ chơi. Từ bây giờ có giờ nào cũng chẳng đứa nào dám đến nhà mình nữa.

– Mẹ con con ăn uống, đi lại, ngủ nghỉ, chơi bời không ổn chút nào. Ma túy, tệ nạn xã hội đầy ra đầy. Các con còn non nớt. Rất dễ sa ngã.

Tôi tức quá cãi lại:

– Bao nhiêu năm qua không có cha, mẹ con con vẫn sống tốt cơ mà. Cả cuộc đời cha ở trong quân đội, ngoài việc sinh bọn con ra cha đã làm được cái gì cho cái nhà này chưa mà cha trách mắng mọi người...

Nói chưa dứt, mắt tôi đã hoa cả lên. Một cái tát nổ đom đóm mắt từ bàn tay thô ráp quen cầm súng nhà binh. Tôi ngã dúi. Cha quát to:

– Chả nhẽ cha đi bộ đội bao nhiêu năm cống hiến cho đất nước là để cho con nói với cha bằng cái giọng chợ giời ấy hả? Bà ấy đâu rồi? Con hư tại mẹ!

Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà. Bà tôi mất từ lâu lắm rồi còn mẹ ở cửa hàng mỹ phẩm vẫn chưa về, chị Mai ngoan ngoãn thì đi học thêm Anh văn. Dường như lòng tự trọng của đứa con trai mới lớn chám hết. Tất cả kìm hãm, dồn nén sự khó chịu của tôi từ lúc cha về đã quá đủ. Cha – một người cha đi biệt bao nhiêu năm để rồi bỗng dưng về nhà xối tung lên mọi thứ với kỷ luật nhà binh. Tôi nói với cha:

– Thôi cha! Đừng bao giờ nói với con về những ngày tháng cha đi bộ đội. Thời oai hùng xa lắm rồi, cha ạ.

Sắc mặt của cha tôi đỏ hồng lại tím nhanh dễ sợ. Môi ông lắp bắp:

– Mà... mà... nói... ca... cái... gì?

Ông ôm đầu, đau đớn, ngòai phịch xuống giường gáp.

– Chẳng có gì cả! Con nói là, – Tôi nhân mạnh từng chữ – con chán ghét cha và cả những điều cha nghĩ, những gì cha nói và cha làm. Cha đã biến cả nhà ta thành trại lính.

Tôi cãi lại cha và tôi lao khỏi nhà. Tôi bỏ đi lang thang trên phố. Đêm tôi không về. Sau này, khi “trời yên biển lặng”, tôi mới biết: Suốt đêm ấy, cha lo lắng sợ tôi dạt vòm đi bụi đời. Ông điện thoại báo hung tin về thằng con quý tử bỏ nhà cho bạn bè, đồng đội đã phục viên, xuất ngũ, nghỉ hưu biết. Người nọ vội vã gọi người kia lan truyền theo cấp số nhân, như thể chiến tranh sắp nổ ra, huy động gần hết một “tiểu đoàn quân” đi tìm... tôi.

(Trích Cha tôi, Sương Nguyệt Minh, vann Nghe.ninhbinh.gov.vn)

Thực hiện các yêu cầu từ câu 1 đến câu 5 :

Câu 1. Chỉ ra cơ sở xác định ngôi kể trong đoạn trích?

Câu 2: Theo văn bản, trước sự việc người con bỏ nhà ra đi người cha đã hành xử ra sao?

Câu 3 : Em có nhận xét gì về số phận và tính cách của nhân vật người cha qua đoạn trích trên ?

Câu 4. Phân tích hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ được sử dụng trong đoạn văn:

“Cha khoác ba lô về hắt nhà, nghỉ hưu. Một ba lô quân phục màu phân ngựa. Hai

đôi giày đen, một cũ một mới. Một mũ kê pi. Chín cái huân, huy chương đỏ rực, vàng chóa. Một đôi dép đũi mòn vẹt gót. Nghe nói cha cất giữ từ hồi ở Trường Sơn.”

Câu 5 .Từ nội dung của đoạn trích, anh/chị hãy rút ra bài học ý nghĩa nhất ? Lý giải.

II. PHẦN VIẾT (5.0 điểm)

ChatGPT - ứng dụng AI của công ty khởi nghiệp OpenAI - hiện đang gây sốt bởi khả năng cung cấp thông tin, giải đáp thắc mắc, tương tác lại các yêu cầu của người dùng. Bên cạnh những lợi ích mà ChatGPT mang lại, nhiều người đang lo ngại về việc AI này sẽ gây ra những tác động tiêu cực đối với nền giáo dục.

(Dẫn theo Hoài Anh, ChatGPT sẽ là thách thức lớn với giáo viên, tạp chí Lao Động laodong.vn, ngày 03/02/2023)

Từ gợi dẫn trên anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bàn về những thách thức mà giới trẻ phải đối mặt trước ChatGPT và các ứng dụng công nghệ trí tuệ nhân tạo tương đương mang lại.

.....Hết